

Unitárius címerünk elkészítője valószínű, hogy a Mt 10,16 verséből ihletődött: "Legyetek azért okosak, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok". E helyen is előfordul a szelíd kifejezés, amely az általánosan köztudott békesség mellett (a galamb hasonlatával) még mást is sugall. Ugyanis az itt használt görög szó magyar változata még tisztát, hamisság nélkülit, vegyítetlent is jelent.

Az elmondottak tudatában megállapíthatjuk, hogy az unitárius ember számára a jézusi tanítás alapján a szelídség nyugodt kedvességet vagy jószagos magatartást, engedékeny szerénységet vagy alázatosságot, tiszta, hamisság nélküli, vegyítetlen életvitelt jelent. Beláthatjuk, hogy a felolvasott bibliai versek mondanivalójában nincs meg az a különlegesség, amelyet első hallásra gondoltunk. Ugyanis a szelídség helyes értelmezése alapján a szelíd emberek valóban méltók arra, hogy "örökségül bírják a földet". Az ígéretet maga Isten váltja valóra.

Jézus boldogságmondásaival - amelyeket a hegyi beszédből ismerünk - bizonyos létállapotoknak különös értéket tulajdonít. És amikor azt mondja, hogy az általa említett létállapotokban valakik "boldogok", akkor nem áldást akar mondani arról, ami boldogságot hoz (pl. igazság, békesség stb.), sem átkot, ami bajt idéz elő (pl. erőszak, békétlenség), hanem az általa szerzett tapasztalatok alapján arra buzdít, hogy kövessük a boldogságra vezető utat.

A boldogságra vezető út egyik elengedhetetlen feltétele a szelídség is. Gyakoroljuk annak minden változatát, hogy mint Illés próféta, mi is meghalljuk a "csendes és szelíd" isteni üzenetet lelkünkben. Ámen.

LŐRINCZI KÁROLY

FEJLŐDÉS

1Kor 13,8-10

Nagyon találóan fogalmazták meg a dévai várban található, Dávid Ferenc mártírhalálát hirdető emlékoszlop szövegét, mely szerint Dávid Ferenc az "egyetemes fejlődést" valló Unitárius Egyház megalapítója és első püspöke volt. Habár - az egyetemes fejlődés - egyik vagy másik területén volt is megtorpanás vagy pillanatnyi visszaesés, a fejlődés az élet minden területén kimutatható.

A felolvasott bibliai részt is átjárja a fejlődés gondolata. Az ember ismerete töredékes, rész szerinti, bármiről is legyen szó. A gondolkodás, kutatás eredményeképpen újból és újból rájön az ember arra, hogy ebben vagy abban tévedett, az igazság más, mint amit addig hitt és gondolt. Valamikor az ember azt gondolta, hogy a Föld naprendszerünk központja. Ma már a gyermek is tudja, hogy tévedés volt ezt hinni. Valamikor azt

gondolta: igazság az, hogy legyen úr és legyen szolga. Így hitte ezt az ember Pál apostol idejében is. Ezért szólítja engedelmességre a szolgálakat az uraik iránt. Ugyanez az elv és téves felfogás érvényesült a házastársi viszonyban is: a nő engedelmeskedjék férjének, mert a férj a család feje, mint Jézus is a feje az egyháznak. Valamikor sokan azt gondolták, hogy a materializmus és kommunizmus a legigazabb életfelfogás és társadalmi rendszer, ma már bebizonyosodott a felfogás tarthatatlansága, hogy az is csak egy rész szerinti, törekedés ismeret.

Érdekesen nyomonkövethető az ember és a társadalom fejlődése a Bibliában is.

Ádám és Éva életvitele jelképezi az ember őskorát, amikor semmit se termelt, hanem gyűjtögetésből, vadászatból élt, abból, ami vadon termett és tenyésztett. És élt, úgy hisszük legalábbis boldogan eme "paradicsomi" viszonyok között. Ádám és Éva azonban nem volt megelégedve azzal, amit Isten ingyen adott nekik. Többre vágyakoztak, elsősorban is, és leginkább tudásra, ismeretre. És a "tilalom" ellenére esznek a tudás fájáról. Ezzel elveszítik a tétlenség boldogságát, de megnyerik a földművelés és állattenyésztés tudományát. Gyermekük: Káin és Ábel már földet művelnek és juhot tenyésztenek. Nőé, pedig, az új ember már hajót is tud készíteni.

Különösen a technikai fejlődés hatalmas lépéseket tett az utóbbi 150 évben. Napjainkban pedig a gépek mindenféle változata szolgálja az embert. Sajnos a gép, a technika, sok-sok előnye mellett, mérhetetlen károkat is okoz nagyon sok területen. És most csak egyre gondolok: az állandóan élettelen, érzéketlen, közömbös gépek közt élő ember szintén "géppé" válik. Sokat veszít érzelmi világából, érzékenységből, lelkeségből. A jövőben, egyesek szerint, az ember elgépiesedése még fokozódni fog. Mi ehhez csak annyit tehetünk hozzá: Isten őrizzen a "gépmembertől".

Fejlődés vagy legalábbis változás, minden vonalon. Jól mondta az apostol: Minden tudomány és ismeret elavul, eltörültetik, másik jön helyébe, csak a szeretet marad meg örökre! Vagyis a szeretet, az érező szív, meg kellene maradjon mindörökké. Csak az érzékeny, finom lelkű lény nevezhető embernek.

A fejlődés a vallás területén is világosan nyomon követhető.

Hosszú út vezet a bálványimádástól a szellem, a lélek Isten imádásáig. És hosszú út vezet a büntető, bosszúálló, féltőn szerető "Jehovától" a jézusi Atya, a szerető, megbocsátó és gondviselő Isten fogalmáig.

Végeredményben a vallásfejlődés eredménye volt a reformáció is. Sőt, a reformációban magában is fejlődés állapítható meg. Luther megszűnteti, eltörli a külső, értéktelen "cselekedeteket", búcsút, körmenetet, böjtöt, gyónást. Jelképeknek maradnak meg a lutheránus templomokban a kereszt és az oltár, de a hit területén keveset lép előre. Kálvin és társai az úrvacsora tanban lépnek nagyot; még jelkép gyanánt se őrzik meg templomaikban az oltárt és a keresztet, de a hitben azonos nézeteket vallanak Lutherrel. Dávid Ferenc és társai azok, akik nagyot lépnek a hitben és kimondják a Szentírás legfontosabb tanítását: Egy az Isten, csak

őt kell imádni s hogy Jézus nem halálával, hanem tanításával és példaadásával, annak követésével válthat meg.

Mindezek mellett nem állítjuk azt, hogy miénk volna a "teljes" igazság. Az apostol szerint is az ismeret csak részleges. Minden vallás és minden egyház csak részigazságok birtokosa. Legfennebb arra tarthat igényt valaki, hogy ő, az ő vallása és egyháza több igazság birtokában van, mint a többi. Az "egyedül üdvözítő egyház" gondolata és elve nemcsak tévhit, hanem veszedelmes felfogás is, amit nagyon világosan igazol a kereszténység középkori történelme.

Az utóbbi időben sokszor zavarják meg otthonaink nyugalját, lelkünk békeességét a "Jehova tanúi". Ha nem is mondják ki szósz szerint, de ők is egyedül üdvözítőnek tartják hitüket, s az igazság teljes birtokosainak magukat. Mekkora tévedés. Maga a "Jehova" szó a Jahvé helytelen olvasásából származik. De legyen bár Jahvé Jehova, akkor se lehet egy, magát kereszténynek valló vallás Istene. Jahvé a zsidó nép Istene. E név mögött a jézusi istenfogalomtól egészen távol eső fogalom húzódik meg. A jehovizmusnak pedig azon állítása, hogy ők kiválasztott emberek, teljes mértékben ellenkezik a jézusi tanítás szellemével. A "megtértek" jelző mögött, akiknek önmagukat nevezik, sok vétek húzódik meg, de ugyanakkor hamis lelki nyugalom.

Mi éljünk ősi hitünkben. Mások vallását ne bántuk, hiszen a hit Isten ajándéka, de a magunkét ne hagyjuk! Ne mondjuk, hogy miénk a teljes igazság, de valljuk meg bátran, a tévedés veszélye nélkül, hogy legalább annyi igazság és ismeret birtokosai vagyunk mi is, mint más vallások és más felekezetek követői. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS

NE FÉLJETEREK, ISTENRE EMLÉKEZZETEREK!

Neh 4,14; 2Móz 12,14

Ki hitte volna, hogy emlékezni és ünnepelni is nehéz. "Mikor a percek aknamezejeén, / minden lépésnél robban egy remény?" Ki hitte volna ez előtt, hogy történelmünk lelki és szellemi nagyjainak megcsontított, ledöntött szobrait tudatunkban és lelkünkben kell újraformálnunk gyermekeinkben is. Ki gondolta volna, hogy a minden embernek egyformán adott isteni jogot, szabadságot, melyben egyenlőség van, kérni közbűnösség, elvenni érdem?

Sok minden megesett velünk, amit megértetni március 15-én, a szabadsághősök sírja mellett nem lehet.